
Płock-Grabówka, st. 62, woj. mazowieckie, AZP 50-54/15

Informator Archeologiczny : badania 34, 115-116

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

(osady) stwierdzono występowanie halsztacko-lateńskich warstw kulturowych o miąższości do 15-20 cm, niekiedy dochodzącej jednak do 40-60 cm. Zaobserwowano również ślady osadnictwa pradziejowego, późnośredniowiecznego i z czasów nowożytnych. Zadokumentowano także 52 obiekty kulturowe – głównie ich partie spągowe (29 obiektów z okresu halsztacko-lateńskiego, 3 późnośredniowieczne oraz po jednym pradziejowym i nowożytnym; 18 obiektów nie określono pod względem chronologicznym, brak ruchomego materiału zabytkowego) oraz 11 dołków posłupowych.

W trakcie badań wydobyto ponad 4500 fragmentów ceramiki naczyniowej, przede wszystkim ułamki naczyń z okresu halsztacko-lateńskiego. Spośród zabytków pozaceramicznych na uwagę zasługują wyroby z kamienia: gładzony topór, kamienie żarnowe, rozcieracze i oselki.

Na podkreślenie zasługuje fakt silnego zniszczenia stanowiska – 3 różnoczesne systemy wkopów drenażowych i intensywna uprawa rolnicza na tym obszarze (wykorzystywanie pługa tzw. głębosza).

Materiał zabytkowy wraz z kompletem dokumentacji jest przechowywany w Instytucie Archeologii i Etnologii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika.

Badania będą kontynuowane.

PŁOCK-GRABÓWKA,
st. 62, woj. mazowieckie,
AZP 50-54/15

- osada kultury łużyckiej
- cmentarzysko kultury grobów kloszowych
- ślady osadnictwa kultury przeworskiej
- ślady osadnictwa nowożytnego

Badania wykopaliskowe od 16 sierpnia do 8 września prowadził mgr Tomasz Kordala (Muzeum Mazowieckie w Płocku). Finansował Urząd Miejski w Płocku. Pierwszy sezon badań.

Stanowisko zostało odkryte przez Jacka Wysockiego w 1988 r. w czasie penetracji AZP. Znajduje się na wydmie (obecnie nieużytek) położonej w obrębie tarasu akumulacyjno-wydmowego doliny Wisły. Pracami wykopaliskowymi objęto kulminację wydmy, gdzie zalegało najwięcej materiału zabytkowego (głównie ceramiki naczyniowej). Przebadano wykop o powierzchni 165 m². W toku eksploracji zarejestrowano:

1) Pozostałości osady ludności kultury łużyckiej wystąpiły na całej przebadanej powierzchni. Za długotrwałym jej funkcjonowaniem przemawia obecność warstwy kulturowej o znacznej miąższości. Na kulminacji wydmy warstwa ta sięgała do głębokości 1,60 m od powierzchni gruntu. Tworzyła ją ziemia o zabarwieniu od ciemnobrunatnego do czarnego, nasycona materiałem ceramicznym. Na stokach wydmy warstwa kulturowa była coraz płytsza, a jej zabarwienie nieco jaśniejsze.

W kilku miejscach, w obrębie warstwy kulturowej, odkryto skupiska muszli małży rzecznych, które spoczywały w nieckowatych jamach, na głębokości około 30-60 cm od powierzchni wydmy. Średnice jam nie przekraczały 1 m. We wszystkich przypadkach bardzo zwartym zbiorowiskom muszli towarzyszyła ceglasta polepa tworząca obudowę jam. Oprócz muszli małży wystąpiły nieliczne kości zwierzęce oraz drobne ułamki naczyń glinianych o czernionych powierzchniach.

W obrębie wykopu zarejestrowano ponadto 5 innego rodzaju obiektów nieruchomych. W 4 przypadkach były to dość regularne jamy, w rzucie poziomym kolisty, w profilu workowate i nieckowate. Ich wypełniska tworzyła ziemia ciemnobrunatna, przechodząca w czarną. W jednym przypadku była ona oddzielona warstwą szarozółtego piasku od głębiej zalegającej warstwy o zabarwieniu brunatnym. Jamy charakteryzowały się różnicowaną głębokością: od 70 cm do około 150 cm od powierzchni wydmy. Wydobyto z nich wiele ceramiki naczyniowej, zarówno grubościennej, chropowatej, jak i cienkościennej, czernionej i wyswiecanej. Wystąpiły też kości zwierzęce i węgle drzewne.

Jeden obiekt, odkryty w północnej części wykopu, to prawdopodobnie relikw domostwa. Jego strop, odsłonięty tuż pod warstwą próchniczną, miał kształt nieregularny, w kilku miejscach nienaturalnie postrzępiony, co można uznać za rezultat niszczącego działania orki. W obecnym stanie zachowania obiekt miał wymiary 3,10 x 3,20 m. W jego profilu wyróżniono dwie warstwy: ceglastej polepy o miąższości do 20 cm oraz szarobrunatnej ziemi tworzącej w części środkowej obiektu nieckowate przegłębienie dochodzące do głębokości 90 cm od powierzchni wydmy. W wypełniku obiektu wystąpiła znaczna ilość ceramiki naczyniowej.

2) Cmentarzysko kultury grobów kloszowych. We wschodniej części wykopu, na głębokości około 35 cm, pojawił się zarys dużego, grubościennego naczynia glinianego o średnicy 30-34 cm. Był to silnie uszkodzony przez orkę grób ciałopalny podkloszowy. W całości zachowała się tylko przywylewowa (do 9-12 cm wysokości) część klosza. Dokoła niego leżały ułamki grubościennych naczyń, pod nim znajdował się płaskawy kamień o wymiarach 30 x 25 x 12 cm. Na płaskiej powierzchni kamienia prawdopodobnie stała popielnica, po której zachowały się fragmenty. Przepalonych kości ludzkich było niewiele, większość wystąpiła w górnej części obiektu. Grób ten był jedynym relikwem cmentarzyska kultury grobów kloszowych. Ponieważ pojawił się on blisko wschodniej granicy wykopu, można liczyć się z tym, że dalsze groby znajdują się na wschód od eksplorowanego w 2000 r. obszaru. Jednak nie można wykluczyć i tej możliwości, że cmentarzysko zostało całkowicie zniszczone przez nowożytną orkę. Przemawiałaby za tym niewielka głębokość zalegania pochówków.

3) Ślady osadnictwa kultury przeworskiej. Z osadnictwem tej kultury wiąże się kilka drobnych fragmentów naczyń cienkościennych. Znalezione je w różnych punktach wykopu. Obiektów nieruchomych wiążących się z tą kulturą nie zarejestrowano. Utrudnia to określenie charakteru osadnictwa przeworskiego, na podstawie cech materiału ceramicznego natomiast można go datować ogólnie na okres wpływów rzymskich.

4) Ślady osadnictwa nowożytnego. Na powierzchni wydmy i w warstwie próchnicznej, którą tworzył sypki drobnoziarnisty piasek o zabarwieniu szarobrunatnym (miąższość 20-25 cm), wystąpiły liczne, lecz na ogół silnie rozdrobnione ułamki nowożytnej ceramiki naczyniowej. Ich obecność jest niewątpliwie rezultatem rolniczej eksploatacji terenu stanowiska w ciągu kilku ostatnich stuleci.

Dokumentację badań oraz pozyskany materiał zabytkowy złożono w Muzeum Mazowieckim w Płocku.

Przewiduje się kontynuację badań.

Police Średnie, st. 13, gm. Kościelec, woj. wielkopolskie, AZP 58-44/92

patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

RADAWA, st. 8, gm. Wiązownica, woj. podkarpackie, AZP 101-84/11

- osada z okresu neolitu-epoki brązu (?)
- cmentarzysko kultury pomorskiej z okresu halsztackiego
- cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu rzymskiego (B2-C1-C2?)

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone od 17 lipca do 29 sierpnia przez Grzegorza Kieferlinga (autor sprawozdania, Muzeum Archeologiczne w Krakowie). Finansowane przez Podkarpackiego WKZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 835 m².

Celem prac w 2000 r. było określenie zasięgu stanowiska i przebadanie jego partii w związku z zagrożeniem działalnością poszukiwaczy militariów. Odkryto 15 grobów ciałopalnych (groby nr 22-36) oraz znaleziska luźne.

Groby nr 29 i 32 są grobami niedawno obrabowanymi.